

ชื่อเรื่อง	อัตลักษณ์ของชุมชนกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
ชื่อผู้วิจัย	รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา
คณะ	วิทยาการจัดการ
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปี	2553

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ของชุมชนกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของประชาชนในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และเพื่อเปรียบเทียบอัตลักษณ์ของผู้สูงอายุกับเยาวชนและผู้ใหญ่ในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน ค่านิยม คุณธรรม วัฒนธรรม เพื่อหาแนวทางฟื้นฟูและส่งเสริมอัตลักษณ์ทั้งดงามและจำเป็นต่อสังคมไทย ไปสู่บุตรหลานหรือเยาวชนรุ่นใหม่ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดมหาสารคามจำนวน 398 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้สูงอายุ มีอายุ 55 ปี ขึ้นไป จำนวน 199 คน และกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ อายุระหว่าง 14-54 ปี จำนวน 199 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของประชาชนและชุมชนกันทรวิชัยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน สิ่งที่บ่งบอกความเป็นอัตลักษณ์ของประชาชนในอำเภอกันทรวิชัย ได้แก่ วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ การเคารพและศรัทธาสืบสานสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง การแต่งกาย ภาษาท้องถิ่น มีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย ด้านคุณธรรมคือ มีน้ำใจอันงดงาม มีความรักใคร่ปรองดองกัน มีการแบ่งปัน มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงภูมิปัญญาชาวบ้าน ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบอัตลักษณ์ระหว่างอดีตกับปัจจุบันพบว่า มีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างทางสังคม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ พบว่า ในอดีตชุมชนกันทรวิชัยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มากกว่าปัจจุบัน มีการพึ่งพาแม่น้ำ ลำคลอง น้ำฝน ประชาชนมีความเข้าใจและการรู้จักใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าในปัจจุบัน และในอดีตประชาชนมีความสุขจากการอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่าในปัจจุบัน

1.2 ด้านอาชีพ พบว่า ในอดีตมีการทำเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน มีการทำงานที่สมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำ (ระบบครอบครัว) เช่น ค้าขาย ทำนา ประชาชน

มักประกอบอาชีพที่ต้องใช้ฝีมือ ความรู้เฉพาะด้าน เช่น งานช่าง การทอผ้า มากกว่าในปัจจุบัน และในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่รับข้าราชการ เป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม/บริษัท ห้างร้าน มากกว่าในอดีต

1.3 ด้านครอบครัวและสังคม พบว่า ในอดีตมีความผูกพันระหว่าง

ครอบครัวและชุมชน คนในชุมชนช่วยกันดูแล ซัดเกล้าเยาวชนรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นการควบคุมทางสังคม มีการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนในครอบครัว/ชุมชน ผู้นำของชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล มีความใกล้ชิดกับสมาชิกในชุมชนมากกว่าในปัจจุบัน และในอดีตมีการรวมกลุ่มคนเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนโดยรวม ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนบางกลุ่ม มากกว่าในปัจจุบัน

2. ด้านคุณธรรม พบว่าในอดีตคนในชุมชนมีน้ำใจต่อผู้อื่น เอื้อเฟื้อต่อกันฉันญาติมิตร มีการควบคุมอารมณ์และการกระทำของตน รู้จักพอ มีความเมตตาต่อผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ รักสงบ มีความสามัคคี และมีความยุติธรรม มากกว่าในปัจจุบัน

3. ด้านวัฒนธรรมและค่านิยม พบว่า ในอดีตคนในชุมชนปฏิบัติตาม วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ มากกว่าในปัจจุบัน เช่น การลงแขก งานนมัสการพระธาตุนาถุน ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีที่ระลึกถึงพระคุณของพระแม่คงคา เช่น การไหลเรือไฟ ฯ

สิ่งที่ดั้งเดิมและประเพณีที่ต้องการให้ฟื้นฟูและสืบทอดไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ ภาษาพูด การแต่งกาย วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ ภูมิปัญญาชาวบ้านและการประกอบอาชีพ ตลอดจนคุณธรรมทั้งของประชาชนและผู้นำชุมชน โดยแนวทางการฟื้นฟูและส่งเสริมอัตลักษณ์ดังกล่าวนี้ คือ การประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคองค์กรท้องถิ่น โดยพลังสำคัญในการขับเคลื่อนควรมาจากประชาชนในท้องถิ่น เช่น การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน

Title The Identity of Kantarawichai community in Maha Sarakham Province
Researcher Asso. Prof. Saowaluck Nikornpittya
Faculty Management Sciences
Institution Rajabhat Maha Sarakham University
Year 2010

ABSTRACT

The research of Kantarawichai community in Maha Sarakham Province aims to study the identity of people in Kantarawichai community in Maha Sarakham Province and compare the identity of elderly, adolescence and adult with their relationship in family, community, value, moral and culture to find the way to rehabilitate and promote the value identity which is necessary for Thai culture to the descendants or the new generation. The researcher had collected the data of questionnaires from the sample groups of people in this domicile in Maha Sarakham Province 398 people separated in two groups: the first group is elderly group up to 55 years old 199 people and the second is adolescence and adult between 14-54 years old 199 people. From the study found that the elderly, adolescence and adult, they had the same opinion about the identity of people and the community. The identity in Kantarawichai community is culture, tradition, respect and faith through the national treasure sacred thing, clothes and simple life. Moreover the moral is generosity, compromise, sharing, honesty, villages knowledge all of these to compare the identity from the past to the present have some changing.

1. Social structure with three 3 points

1.1 Environment and nature found that in the past this community was richer of the natural resource than today. The life is so attached to the river, canal and rain. People knew to profit the natural resource more than today and people were happier to live with the nature more than today.

1.2 Occupation found that people were more farmers with their field and plantation with the family members such as trade and agriculture. People were more artisans

for specialized profession as craftsmanship and weaving than the present. Nowadays people are more government official or employee in the shop, office and industry.

1.3 Family and Society found that relationship in the past within family and community helped each other to cultivate their children with social control relied on family members, the leader , community such as the leader in the village and Sub district Administration Organization were closed to the members in community than today. They always had a reunion to develop the whole village not for some groups.

2. Morality found that people were more generous with the emotion and behavior control the lust, mercy, patience, living in peace and justice than today.

3. Culture and Value found that people followed more the culture and tradition more such as Barn in the rice field, pay respect to the Nakoon Chedi, Rocket Festival and even the tradition of reconnaissance the Ganga (Goddess of rivers) as Fire decorated boat.

The virtue and tradition need to revive and inherit through the new generation such as dialect, clothes ,culture ,tradition, arts and village knowledge including morality of people and the leader with the revival way and promoting identity is cooperation between the government , educational organization , district Administration Organization with the moving power most come from local people such as the learning center of village knowledge etc.